

PACTE CONTRA LA SEGREGACIÓ ESCOLAR A CATALUNYA

PROPOSTES PER A UN
NOU DECRET I PER A
NOUS PROTOCOLS
D'ACTUACIÓ

RESUM EXECUTIU

SÍNDIC

EL DEFENSOR
DE LES
PERSONES

Pacte contra la segregació escolar a Catalunya
Propostes per a un nou decret i per a nous protocols d'actuació. Resum executiu

1a edició: Novembre 2019
Maquetació: Síndic de Greuges

Resum executiu

Aquest document recull una síntesi de les principals propostes que les comissions d'estudi, constituïdes per persones expertes proposades per les diferents entitats que integren el Pacte contra la segregació escolar a Catalunya, adrecen al Departament d'Educació perquè es valorin en el marc de l'elaboració del nou decret d'admissió d'alumnat.

1. Incorporar al nou decret la definició de la segregació escolar i de l'escolarització equilibrada d'alumnat des d'una perspectiva àmplia (no estrictament de repartiment de l'alumnat amb més dificultats)

S'entén per *escolarització equilibrada d'alumnat* la tendència a l'equiparació de la composició social dels centres de manera que reflecteixi l'heterogeneïtat social de les zones on estan ubicats, si escau, amb la ponderació dels factors d'escolarització tipificats en el Decret. Aquest equilibri no només fa referència a l'alumnat amb necessitats educatives específiques, sinó al conjunt d'alumnat en funció del nivell socioeconòmic i educatiu familiar.

Per contra, la segregació escolar fa referència als desequilibris existents entre centres escolars en la composició social de l'alumnat i, consegüentment també, a les diferències entre la composició social d'aquests centres i la dels territoris de referència respectius.

2. Establir les zones educatives heterogènies com a unitats de gestió del procés d'admissió d'alumnat

La zona educativa com a unitat de planificació. L'Administració educativa estableix zones educatives, que esdevenen unitats de programació de l'oferta i de gestió de l'admissió d'alumnat, especialment a l'hora de promoure l'escolarització equilibrada entre els centres que la integren.

Les zones educatives són les àrees de referència a efectes d'aplicació, en l'admissió de l'alumnat, del criteri general de prioritat per proximitat del domicili al centre. A més, també són la unitat de referència a l'hora d'establir les adscripcions, la reserva de places per a alumnat amb necessitats educatives específiques o la proporció màxima d'alumnat amb necessitats educatives específiques.

L'establiment de zones heterogènies. L'Administració educativa i els ajuntaments promouen la configuració de zones educatives amb heterogeneïtat social interna (per nivell d'instrucció, renda, etc.), encara que aquest fet suposi no respectar les àrees administratives o territorials preestablertes (districtes, barris, etc.), especialment en municipis amb desequilibris en l'escolarització d'alumnat.

La creació d'una estructura tècnica a les zones per a la implementació d'actuacions. Cada zona educativa podrà disposar d'una comissió o subcomissió de garanties d'admissió de referència, un inspector o una inspectora d'educació de referència (inspecció de zona), i un tècnic o una tècnica municipal de referència, en cas que l'ajuntament en disposi (o més d'un, en cas que la zona inclogui diferents municipis).

La possibilitat d'establir instruments d'admissió per zona: les portes obertes territorialitzades i l'admissió per zona (amb l'acord dels centres). L'Administració educativa pot establir, com a mesura d'escolarització equilibrada d'alumnat, un procés de preinscripció per zona consistent en el fet de considerar una part o el conjunt de centres públics de la zona com a centre únic a efectes del procés d'admissió. Els centres privats concertats també podran formar part de l'admissió per zona, amb l'acord de les titularitats dels centres.

Els centres d'una mateixa zona poden compartir en l'àmbit territorial jornades de portes obertes i altres sistemes d'informació, amb l'objectiu de promoure una valoració positiva entre les famílies de l'oferta existent al territori i combatre els desequilibris en l'escolarització d'alumnat. Les portes obertes territorialitzades poden substituir les portes obertes per centre, amb l'acord dels centres afectats (o d'una part d'aquests).

L'establiment del criteri d'accessibilitat geogràfica (complementari a la proximitat). Les zones educatives han de tendir a promoure una escolarització de proximitat, la qual cosa no significa que cada domicili formi part de l'àrea de proximitat del centre geogràficament més proper. En cas que hi hagi centres allunyats geogràficament, especialment quan són als afores dels municipis, cal que siguin accessibles des del conjunt de l'àrea de proximitat, si convé, a través de servei escolar de transport discrecional o de servei de transport públic regular de viatgers. La responsabilitat de fer accessible els centres és de la titularitat (art. 21 RD 2377/1985). En aquest cas, cal preveure mesures d'accessibilitat econòmica per a l'alumnat socialment desfavorit, amb el suport financer de les administracions.

3. Definir instruments i procediments per a la gestió de la matrícula fora de termini

La previsió de la quota necessària de places per a la matrícula fora de termini i la matrícula viva als centres de la zona. En la programació de l'oferta inicial i final, l'Administració educativa ha de fer una previsió de la quota de places per atendre les necessitats d'escolarització existents a la zona d'alumnat amb necessitats educatives específiques que es matricula fora de termini (després del període ordinari de preinscripció fins a l'inici de curs) i a partir de l'inici de curs.

La quota de places es pot incorporar en l'oferta inicial i final o, si escau, es pot crear progressivament i de manera equilibrada entre centres a mesura que l'alumnat matriculat fora de termini es vagi incorporant.

El tancament de ràtios a partir de l'inici de curs. Amb l'objectiu de garantir l'escolarització equilibrada de l'alumnat amb necessitats educatives específiques que s'incorpora al sistema educatiu un cop el curs ja ha començat, a partir de l'inici del curs escolar, els centres d'una mateixa zona poden establir ràtios per unitat equiparables a l'alumnat matriculat a partir de l'inici de curs. En aquest cas, les sol·licituds d'admissió que es presentin seran ateses per la comissió de garanties d'admissió, atesa la manca de places vacants, que haurà d'oferir una plaça escolar després d'escoltar la família i aplicar els criteris d'assignació de la matrícula fora de termini i a partir de l'inici de curs.

La prohibició d'escolaritzar la matrícula viva d'alumnat amb necessitats educatives específiques en centres d'alta complexitat. A partir de l'inici de curs escolar, i en zones amb segregació escolar, l'alumnat amb necessitats educatives específiques no es pot matricular en centres d'alta/màxima complexitat (o en centres amb

una composició social especialment desfavorida en comparació amb els centres del seu entorn). Aquest alumnat es pot matricular en altres centres de la mateixa zona que no tinguin aquestes característiques o en centres d'altres zones, sempre que es pugui garantir el criteri d'accessibilitat en l'admissió.

Els criteris per a l'assignació de les sol·licituds d'admissió que es presenten fora del període ordinari de preinscripció. L'alumnat amb necessitats educatives específiques que no fa la preinscripció en el període ordinari accedeix al sistema a través de places reservades, sempre que ho faci abans de l'inici de curs.

Després de l'inici de curs, la comissió de garanties d'admissió assigna les sol·licituds d'admissió que es presenten fora del període ordinari de preinscripció d'acord amb els criteris següents: (a) l'alumnat amb necessitats educatives específiques és assignat tenint en compte l'alumnat amb necessitats educatives específiques ja escolaritzat que ocupa places de reserva, després d'haver escoltat les preferències manifestades per la família en la sol·licitud de preinscripció; (b) l'alumnat és assignat als centres de la seva zona que tenen una proporció més baixa d'alumnat amb necessitats educatives específiques escolaritzats en el nivell per al qual es demana plaça; (c) en cas de manca de places vacants disponibles, es modifica l'oferta, preferentment a través d'increments de ràtio, per evitar la matrícula als centres amb una proporció més elevada d'aquest alumnat; (d) en cas de manca de places vacants disponibles i d'equilibri en l'escolarització d'aquest alumnat als centres de la zona, l'alumnat es pot assignar a centres d'altres zones amb places vacants disponibles, sempre que es garanteixi el criteri d'accessibilitat al centre; (e) l'assignació de l'alumnat amb necessitats educatives específiques es fa de manera rotatòria entre els centres d'una mateixa zona; (f) en cas d'equilibri en l'escolarització d'alumnat amb necessitats educatives específiques en el nivell per al qual es demana plaça entre els centres d'una mateixa zona, es tenen en compte les preferències manifestades per la família, la composició social global del centre i el nivell de demanda del centre.

4. Regular la tramitació electrònica de la preinscripció i la matrícula: l'oficina electrònica

La preinscripció es pot tramitar telemàticament, a través de l'oficina electrònica de preinscripció que el Departament d'Educació posa a l'abast per presentar les sol·licituds de preinscripció i conèixer l'estat del procés d'admissió, d'acord amb el dret i l'obligació de relacionar-se electrònicament amb les administracions públiques previst en la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (art. 14). Els centres públics i concertats tenen accés a la informació sobre les sol·licituds de preinscripció presentades i introduïdes a l'oficina electrònica de manera immediata.

L'Administració educativa ha de desenvolupar els sistemes necessaris per a l'automatització de la documentació que han de presentar les famílies en la preinscripció, sempre que sigui possible (domicili, renda, etc.), i també per a l'automatització de l'assignació de plaça escolar.

5. Regular la proporció màxima d'alumnat amb necessitats educatives específiques per zona

L'establiment de la proporció màxima d'alumnat amb necessitats educatives específiques per zona. L'Administració educativa estableix la proporció màxima d'alumnat amb necessitats educatives específiques que pot ésser

escolaritzat en cada centre d'una mateixa zona en l'accés als nivells inicials de cada etapa. Per sobre de la proporció màxima, no és possible escolaritzar alumnat amb necessitats educatives específiques en un centre.

La proporció màxima no pot superar en un 10% la proporció òptima d'alumnat amb necessitats educatives per grup. La proporció òptima equival al percentatge d'alumnat amb necessitats educatives específiques que correspondria per centre si la seva distribució fos plenament equilibrada. Aquesta proporció òptima s'ha de posar en coneixement dels centres docents.

La vigència de la proporció màxima més enllà de l'inici de curs. La proporció màxima es determina abans del procés de preinscripció, un cop feta la detecció d'alumnat amb necessitats educatives específiques, i es manté durant tot el curs escolar. Quan tots els centres de la zona han exhaurit els límits establerts per la proporció màxima en l'escolarització d'alumnat amb necessitats educatives específiques, l'Administració educativa pot incrementar aquesta proporció màxima.

6. Establir mesures per promoure l'escolarització d'alumnat socialment afavorit en centres d'alta complexitat: la creació d'oferta singular per a la desegregació de centres d'alta complexitat i altres mesures de xoc

L'oferta singular. Excepcionalment i només per a la desegregació de centres d'alta complexitat, per millorar durant un període de temps limitat la seva capacitat d'atraure una demanda més heterogènia, es preveu la possibilitat, per resolució de les direccions dels serveis territorials (i del Consorci d'Educació de Barcelona, en el cas de la ciutat de Barcelona), de crear una oferta de places singular en determinats centres d'alta complexitat per a l'admissió d'alumnat. Aquesta mesura es pot emprar exclusivament per promoure l'accés d'alumnat a centres d'alta complexitat, sempre que la seva admissió contribueixi a consolidar la demanda del centre i a combatre la segregació escolar. Com a mesura de discriminació positiva, l'ús d'aquesta mesura s'ha de fonamentar en circumstàncies objectives (nivell d'instrucció dels progenitors, escolarització prèvia en determinats centres, etc.).

La integració i el tancament de centres públics. La integració de centres públics es fa preferentment entre centres amb una elevada proporció d'alumnat amb condicions socioeconòmiques i/o socioculturals desafavorides i altres centres públics de la zona amb una composició social més afavorida, amb l'objectiu de configurar centres amb una composició social heterogènia, d'acord amb el marge d'actuació de què disposa el Departament d'Educació en la programació de l'oferta.

En cas de centres públics guetitzats, amb un clar desequilibri entre la seva composició social i la del seu entorn, i en cas que s'hagi constatat la impossibilitat de revertir aquesta situació, un cop aplicades les mesures que corresponguin per heterogeneïtzar la composició social del centre, l'Administració educativa n'ha de procedir al tancament i, si escau, a la refundació.

El trasllat de matrícula entre centres (intercanvi de matrícula). Com a mesura excepcional per combatre la segregació escolar, l'Administració educativa pot aprovar el trasllat d'alumnat matriculat d'un centre a un altre, a proposta de la presidència de la comissió de garanties d'admissió o de la inspecció

d'educació de referència de la zona. Prèviament al trasllat, la inspecció d'educació de referència de la zona ha d'haver treballat amb les famílies i els centres escolars afectats l'aplicació d'aquesta mesura, per garantir el dret de l'alumnat a mantenir-se escolaritzat fins al final de les etapes obligatòries que imparteix el centre.

7. Establir mesures per promoure l'escolarització d'alumnat socialment desfavorit en centres de baixa complexitat: la reserva de places per a alumnat amb necessitats educatives específiques

L'ampliació de supòsits per determinar la consideració de necessitats educatives específiques derivades de situacions socioeconòmiques i socioculturals desfavorides. A efectes del procés d'admissió d'alumnat, els supòsits que determinen l'existència de necessitats educatives específiques tenen a veure amb els factors que comporten risc de patir desigualtat educativa i que, consegüentment, requereixen una atenció específica al sistema educatiu, sigui a partir de les modalitats de suport educatiu establertes en el Decret 150/2017, sigui a través d'altres pràctiques orientades a prevenir, atendre o compensar aquests factors de risc.

Les necessitats educatives específiques derivades de situacions socioeconòmiques i socioculturals desfavorides que es tenen en compte en el procés d'admissió d'alumnat són: el desconeixement de la llengua vehicular dels aprenentatges; el baix nivell d'estudis dels progenitors, tutors o guardadors; el risc de pobresa o altres situacions amb necessitat d'atenció especial establertes en la Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials; l'existència de periples migratoris recents i el caràcter nouvingut a Catalunya; la incorporació tardana al sistema educatiu i l'escolaritat prèvia deficitària; les situacions de desemparament o d'acolliment familiar; el baix rendiment acadèmic al llarg de l'escolaritat, i les experiències de no-escolarització, absentisme i abandó escolar.

Aquests supòsits, a excepció del baix rendiment acadèmic, es poden dictaminar des de P3, i també la incorporació tardana al sistema educatiu.

L'allargament de la durada de la reserva d'alumnat amb necessitats educatives específiques fins a l'inici de curs. La reserva de places amb necessitats educatives específiques es manté vigent fins al dia abans de la pèrdua de vigència de la llista d'espera o, alternativament, i en tot cas, fins a l'inici del curs escolar, en funció de les necessitats existents a cada zona escolar. En zones amb elevada segregació escolar o amb elevada mobilitat d'alumnat durant el curs escolar, la reserva de places es pot allargar fins a l'inici de curs escolar.

La creació de la unitat de detecció i prospectiva. L'Administració educativa i els ajuntaments creen, en el marc de la taula mixta de planificació, una unitat de detecció i prospectiva, que s'ocupa de coordinar les actuacions relacionades amb la detecció d'alumnat amb necessitats educatives específiques.

Per a la detecció i el dictamen de l'alumnat amb necessitats educatives específiques, es té en compte la informació que té l'Administració en els registres i els sistemes d'acreditació documentats ja disponibles. Les diferents administracions i serveis de la zona han de col·laborar amb l'Administració educativa per a la detecció de l'alumnat amb necessitats educatives específiques.

L'establiment de procediments d'admissió separats per a l'alumnat ordinari i l'alumnat amb necessitats educatives específiques. La programació de l'oferta es fa de manera diferenciada per a les places per a l'alumnat ordinari i per a les places reservades per a l'alumnat amb necessitats educatives específiques. L'alumnat ordinari només pot ser matriculat a places ordinàries i l'alumnat amb necessitats educatives específiques, a places reservades (vigents fins a l'inici de curs).

La preassignació i l'assignació de l'alumnat amb necessitats educatives específiques a la reserva, i l'acompanyament de l'alumnat amb necessitats educatives específiques en el procés de preassignació i assignació de llocs escolars reservats. Abans del procés de preinscripció, la comissió de garanties d'admissió, per resolució de la presidència, després de valorar, si escau, els informes dels EAP i dels serveis socials i la petició de la família, fa una preassignació de l'alumnat amb necessitats educatives específiques als llocs reservats a cada centre. L'alumnat que és assignat per resolució motivada a llocs reservats té preferència respecte l'alumnat que és assignat per sol·licitud de preinscripció.

8. Regular les garanties de gratuïtat

La suficiència de recursos públics per a la gratuïtat. L'Administració educativa ha d'assegurar els recursos públics per fer efectiva la gratuïtat dels ensenyaments obligatoris i dels declarats gratuïts (art. 50.1 i 199 LEC; art. 88.2 LOE). La suficiència de recursos públics ve establerta per l'estudi del cost de la plaça escolar, que incorpora les despeses de funcionament del centre, les despeses de professorat per grup per a la provisió dels ensenyaments en l'horari lectiu i les despeses de recursos addicionals per a la gestió de la complexitat educativa que atén el centre.

Pel que fa a les activitats o als serveis que no tenen caràcter gratuït, però que estan associades a l'escolarització (activitats complementàries, servei de menjador escolar, etc.), l'Administració educativa ha d'establir els ajuts necessaris per garantir l'accés de l'alumnat socialment desfavorit, en funció de les seves característiques socioeconòmiques (art. 6.3, 50.3 i 202 LEC).

El finançament públic dels centres es gradua en funció de la composició social de cada centre. Les mesures de finançament han de promoure, a més, que l'alumnat amb necessitats educatives específiques pugui accedir a qualsevol centre sense discriminació econòmica, sempre que contribueixi a reduir la segregació escolar.

Les garanties de gratuïtat s'apliquen d'acord amb les garanties de suficiència de finançament dels centres.

La publicitat activa del finançament públic i de les quotes del centre. Els centres públics i privats concertats han d'informar de les quotes que les famílies han d'abonar en concepte d'activitats complementàries (sisena hora, sortides i altres), serveis escolars (menjador escolar i altres), inscripció a l'associació de famílies d'alumnat i altres, i també de les aportacions econòmiques voluntàries que es demanin. Aquestes quotes i aportacions s'han de publicar amb el seu règim legal de pagament, en què s'indiqui si tenen caràcter voluntari, en el portal d'internet del centre.

El criteri de gratuïtat de l'escolarització de l'alumnat amb necessitats educatives específiques assignat als centres públics i concertats, amb els ajuts del Departament d'Educació. L'Administració educativa estableix ajuts per garantir l'accés de

l'alumnat socialment desfavorit a les activitats complementàries, als serveis escolars i a les activitats extraescolars, en funció de les seves característiques socioeconòmiques (art. 6.3, 50.3 i 202 LEC).

Aquests ajuts tenen per objectiu garantir la gratuïtat de les activitats escolars a l'alumnat amb necessitats educatives específiques assignat als centres públics i concertats.

Els criteris d'accessibilitat econòmica i de no-exclusió de les activitats escolars. La provisió d'activitats complementàries, de serveis escolars i d'activitats extraescolars per part dels centres públics i privats, excloses de la gratuïtat, està sotmesa als criteris d'accessibilitat econòmica i de no-exclusió.

El criteri d'accessibilitat econòmica consisteix a procurar l'accés en igualtat d'oportunitats de l'alumnat a aquestes activitats i serveis, sense que la seva situació socioeconòmica hi suposi un impediment.

El criteri de no-exclusió consisteix a evitar la no-participació de l'alumnat per raons econòmiques. Els centres públics i concertats vetllen perquè cap alumne amb dificultats per sufragar-ne el cost quedi exclòs de les activitats complementàries (art. 4 del Decret 198/1987, de 19 de maig), amb el suport de l'Administració educativa.

El criteri d'accessibilitat econòmica i el de no-exclusió, que són compatibles amb la no-gratuïtat de les activitats complementàries, serveis escolars i activitats extraescolars, es materialitzen a través de: (a) els ajuts de l'Administració educativa, dels ajuntaments i dels consells comarcals; (b) les mesures d'accessibilitat econòmica desenvolupades pels mateixos centres; (c) el caràcter no lucratiu de les activitats i serveis; (d) l'autorització de les quotes i l'establiment de les quanties màximes de les activitats complementàries per part del Departament d'Educació, i (e) la comunicació a la Inspecció d'Educació sobre l'alumnat que no accedeix a les activitats complementàries.

La comunicació de la no-participació en les activitats complementàries. Els centres públics i concertats tenen el deure d'informar la Inspecció d'Educació sobre la relació d'alumnat que no fa les activitats complementàries i el motiu que ho justifica. La Inspecció d'Educació sol·licita als centres aquesta informació un cop per curs i els centres li trameten.

Les garanties de voluntarietat de les activitats complementàries, dels serveis escolars i de les activitats extraescolars (i de les quotes associades). Les activitats complementàries, els serveis escolars i les activitats extraescolars queden excloses de la gratuïtat (art. 51 LODE) i la seva participació és voluntària (art. 50.3 LEC; art. 51 LODE; art. 88 LOE).

Les garanties de voluntarietat són: (a) els centres públics i concertats informen les famílies sobre les activitats complementàries, els serveis escolars i les activitats extraescolars, els horaris i el seu caràcter voluntari; (b) per a la participació de l'alumnat en els serveis escolars i les activitats extraescolars, les famílies ho han de sol·licitar o autoritzar de manera expressa; (c) l'escolarització de l'alumnat als centres públics o concertats no està vinculada a la participació a les activitats complementàries o a les activitats extraescolars o a l'ús de serveis escolars que requereixin una aportació econòmica; (d) la ubicació de les activitats complementàries en l'horari escolar ha de fer possible la voluntarietat de la participació, i les activitats extraescolars es fan fora de l'horari escolar del centre; (e) la

no-participació a les activitats complementàries no pot suposar discriminació o modificació de l'horari lectiu; (f) les activitats complementàries tenen caràcter no lectiu i no poden estar destinades a desenvolupar el currículum oficial establert per a cada etapa o nivell d'ensenyament (art. 54.2 LEC; art. 1.1 i 3 del Decret 198/1987, de 19 de maig).

En cas que no es compleixin aquestes garanties de voluntarietat, el centre no pot imposar el pagament de quotes i ha de vetllar perquè tot l'alumnat pugui fer les activitats complementàries i fer ús dels serveis escolars.

Les activitats que es desenvolupen o es presten dins l'horari lectiu no haurien d'estar sotmeses al pagament de quotes, també les activitats que es fan fora del recinte escolar. Amb aquest propòsit, les administracions (Departament d'Educació, Departament de Cultura, ajuntaments, etc.) proporcionen facilitats als centres escolars per a l'organització d'activitats i de sortides d'accés gratuït.

La voluntarietat de les aportacions a fundacions i associacions. En l'escolarització d'alumnat en els ensenyaments obligatoris i en els declarats gratuïts, els centres públics i concertats no poden imposar l'obligació de fer aportacions a fundacions o associacions de qualsevol tipus (art. 50.2 LEC; art. 88.1 LOE). El pagament d'aquestes aportacions a fundacions o de quotes a associacions de famílies d'alumnat és voluntari. Cap alumne (ni la seva família) està obligat a formar part d'una associació pel fet d'estar escolaritzat en un centre.

9. Incorporar l'escolarització equilibrada d'alumnat com a criteri de planificació i preveure els informes d'impacte

Els informes d'impacte. Amb el propòsit d'aprovar el model de zonificació escolar i el model d'adscripció entre centres en el pas de primària a secundària (en el cas dels centres públics), els serveis territorials (i el Consorci d'Educació de Barcelona) i els ajuntaments afectats elaboren un informe per estudiar l'impacte dels diferents models possibles de zonificació i d'adscripció en l'escolarització equilibrada d'alumnat i acreditar l'adequació del model proposat respecte d'altres models alternatius possibles.

Per a la creació de centres o la modificació de la seva oferta respecte al curs anterior, és preceptiva l'elaboració d'un informe d'impacte de la modificació de l'oferta sobre la segregació escolar dels centres de l'àmbit territorial de referència, aprovat per la direcció dels serveis territorials (i del Consorci d'Educació de Barcelona).

Així mateix, l'Administració educativa elabora informes d'impacte en el cas dels instituts amb oferta exclusivament d'educació secundària obligatòria, dels instituts-escola, dels instituts amb batxillerat artístic i dels instituts amb formació professional en municipis on hi ha altres models de centre de secundària.

Criteris per determinar les zones educatives heterogènies. Per determinar les zones educatives, es té en compte (a) la distribució geogràfica dels centres que imparteixen cada ensenyament, (b) l'heterogeneïtat social interna i externa de les zones, (c) l'impacte de la zonificació escolar en l'escolarització equilibrada d'alumnat i (d) l'accessibilitat geogràfica i econòmica als centres i l'existència de barreres arquitectòniques o naturals.

Criteris per determinar les adscripcions. Per determinar l'adscripció de cada centre i ensenyament, en el cas dels centres públics, es pren en consideració la disponibilitat de llocs escolars del centre o centres receptors, de manera que no se superi l'oferta que té o tenen autoritzada per al primer curs de cada ensenyament, l'escolarització equilibrada d'alumnat, el caràcter propi i, si s'escau, la planificació escolar. Alhora, amb caràcter subsidiari, també s'estableix la proximitat entre els centres i la relació entre els projectes educatius dels centres objecte d'adscripció i el centre o centres receptors. La relació entre projectes educatius dels centres com a criteri per a la determinació de les adscripcions no pot contribuir a establir itineraris que reforcin la segregació escolar.

Criteris per determinar la programació de l'oferta. En cas de desajust entre oferta i demanda, per determinar la creació o la supressió de places escolars o unitats, els criteris de programació de l'oferta són: (a) l'impacte sobre la segregació escolar; (b) l'equilibri entre demanda potencial i oferta a la zona; (c) la suficiència d'oferta a la zona; (d) l'oferta existent de centres públics i centres privats concertats (real o potencial, d'acord amb l'oferta autoritzada); (e) l'evitació de la sobreoferta; (f) la disponibilitat d'espais als centres; (g) la rotació de les mesures extraordinàries entre centres d'una mateixa zona; (h) la demanda social, quan no tingui efectes negatius sobre la segregació; (i) la corresponsabilitat del centre en l'escolarització equilibrada d'alumnat, en cas de supressió d'oferta; (j) l'estabilitat de l'oferta; (k) la consolidació dels itineraris entre primària i secundària; (l) la consolidació de la demanda dels centres amb una demanda més feble; (m) l'atenció de la demanda de zona per promoure l'accessibilitat; (n) si escau, el tancament d'escoles abans que grups (en el cas del sector públic, d'acord amb art. 74.1), (o) les disponibilitats pressupostàries.

10. Establir pautes generals de programació de l'oferta per evitar la segregació escolar

La consideració dels efectes de la creació i la supressió d'oferta. En cas de supressió d'oferta, es valora com a criteri l'equilibri entre la proporció d'alumnat amb necessitats educatives específiques al centre i la proporció d'aquest alumnat a la zona. La supressió de grups s'ha de fer preferentment als centres que presentin una proporció significativament inferior a la proporció que correspondria per zona. El tancament de centres s'ha de fer preferentment als centres que presentin una proporció significativament superior o inferior a la proporció que correspondria per zona.

En cas d'oferta insuficient per atendre les necessitats d'escolarització d'una zona, cal adoptar la mesura de creació de l'oferta que tingui menys impacte en la segregació escolar.

La programació de l'oferta per evitar sobreoferta que fomenti la fugida. Amb l'objectiu d'evitar situacions de sobreoferta que perjudiquin l'escolarització equilibrada d'alumnat, la programació de l'oferta ha de promoure l'equilibri entre la demanda potencial (alumnat empadronat amb edat teòrica d'accés), la demanda real (sol·licituds) i les places en oferta per zona.

L'equilibri per zona entre places i alumnat resident és especialment necessari en municipis amb segregació residencial i escolar. Les zones limítrofes a zones amb una composició social més desfavorida o amb centres d'alta complexitat han d'evitar la sobreoferta o la programació condicionada exclusivament a la demanda real de la zona.

En la programació de l'oferta, cal no afavorir moviments de demanda d'unes zones cap a d'altres causats per dinàmiques associades a la segregació escolar.

En zones amb una composició socialment desfavorida i amb centres d'alta complexitat, en canvi, pot prevaler en la programació de l'oferta la necessitat d'atraure demanda procedent d'altres zones, si contribueix a heterogeneïtzar la composició social dels centres.

La programació de l'oferta inicial per al conjunt del Servei d'Educació de Catalunya, amb garanties d'estabilitat per als centres. L'Administració educativa programa l'oferta inicial per al conjunt de centres que formen el Servei d'Educació de Catalunya, d'acord amb els mateixos criteris de programació, abans del procés ordinari de preinscripció.

En la programació de l'oferta a la zona, l'Administració educativa ha de vetllar per donar estabilitat a l'oferta dels centres públics i privats concertats existents. Aquesta estabilitat no ha de suposar el manteniment de situacions de sobreoferta a la zona.

En cas de situacions de sobreoferta, preferiblement abans del procés d'admissió d'alumnat, l'Administració educativa ha d'adoptar les mesures de programació de l'oferta necessàries per promoure l'equilibri entre l'oferta de la zona i la demanda existent, amb l'acord dels centres públics i privats concertats afectats.

La prohibició d'ampliar oferta quan hi hagi places vacants a la zona. Després del període ordinari de preinscripció, l'Administració educativa no pot autoritzar increments de ràtio o d'unitats en centres quan en altres centres de la zona hi hagi places vacants, a excepció dels increments de ràtio per atendre l'alumnat amb necessitats educatives específiques o altres circumstàncies excepcionals convenientment justificades i prèviament tipificades.

Els límits dels increments i les reduccions de ràtio per a la lluita contra la segregació escolar. L'Administració educativa pot autoritzar, d'una manera excepcional i motivada, increments i reduccions de ràtio, exclusivament com a mesura per promoure l'escolarització equilibrada d'alumnat. Els increments de ràtio poden ser fins al 10% del nombre de llocs escolars per grup. Les reduccions de ràtio poden ser en una proporció superior de llocs escolars per grup.

Abans del període ordinari de preinscripció, l'Administració educativa pot aplicar reduccions de ràtio en l'oferta inicial en determinades zones amb sobreoferta de places, d'acord amb els centres, en relació amb tots o alguns dels centres d'una mateixa zona educativa, sempre que aquesta mesura sigui efectiva per evitar desequilibris en l'escolarització d'alumnat entre centres i estigui acompanyada de les mesures de compensació necessàries tant per evitar possibles greuges als centres afectats com per garantir l'estabilitat futura de l'oferta (com ara la reducció proporcional de les ràtios mínimes d'alumnat per mantenir el concert en el cas dels centres privats).

La flexibilització dels instruments de planificació escolar: l'oferta desigual de places per grup i la reserva diferenciada. Els centres d'una mateixa zona poden oferir un nombre de places per grup diferent, i també una reserva diferenciada, sempre que sigui una mesura adequada per promoure l'escolarització equilibrada d'alumnat i combatre la segregació escolar, d'acord amb les titularitats dels centres.

11. Establir instruments per combatre la segregació escolar en el pas de primària a secundària

L'adequació dels models d'adscripció a la lluita contra la segregació escolar. En el sector públic, les adscripcions s'empren per reforçar els itineraris entre els centres de primària i de secundària, sense reproduir als instituts, a través de les adscripcions, si s'escauen, les iniquitats en la composició social ja existents als centres de primària.

L'adscripció a dos nivells. Als centres públics, en el cas de municipis amb desequilibris en l'escolarització d'alumnat, la direcció dels serveis territorials (i del Consorci d'Educació de Barcelona, en el cas de la ciutat de Barcelona) pot establir dos nivells d'adscripció entre centres, per reforçar els itineraris de determinats centres cap a d'altres i garantir l'escolarització equilibrada de l'alumnat de secundària. Els dos nivells d'adscripció generen dos nivells de prioritat en el procés d'admissió d'alumnat.

En cas que l'adscripció tingui dos nivells, l'Administració educativa garanteix plaça escolar a l'alumnat que sol·licita plaça al centre amb el nivell de prioritat màxima. En el segon nivell de prioritat, l'alumnat que sol·licita el centre o centres adscriu té preferència respecte a l'alumnat que procedeix de centres no adscriu.

L'acompanyament en el procés d'admissió en el canvi d'etapa. En el moment del canvi d'etapa, abans del procés ordinari de preinscripció, el professorat i la direcció dels centres adscriu orienten l'alumnat i les seves famílies en la continuïtat educativa als centres receptors. El professorat i la direcció dels centres receptors també participen en aquest acompanyament de l'alumnat en el canvi d'etapa i en la promoció dels itineraris entre centres adscriu. La sol·licitud d'admissió es pot presentar al centre d'origen.

L'establiment d'una proporció màxima d'alumnat amb dificultats en els aprenentatges en el pas de primària a secundària. A proposta de la taula mixta de planificació, i més enllà de la proporció màxima general per a l'alumnat amb necessitats educatives específiques, el Departament d'Educació pot establir criteris específics per establir proporcions màximes d'alumnat als centres, sempre que parteixin de criteris objectius i contribueixin a millorar l'atenció de les seves necessitats educatives i a combatre la segregació escolar.

Entre d'altres, es pot establir una proporció màxima d'alumnat amb dèficits en els aprenentatges en el pas de primària a secundària, a partir dels resultats en les proves internes o externes d'avaluació.

12. Regular l'acompanyament de les famílies en el procés d'admissió d'alumnat

L'acompanyament de les famílies cap a centres amb dèficit de demanda. Per combatre els desequilibris en l'escolarització d'alumnat, si n'hi ha, la inspecció d'educació de zona, en coordinació amb les oficines municipals d'escolarització, amb el personal municipal de zona i amb els centres escolars afectats, poden desenvolupar, prèviament a la preinscripció, actuacions d'acompanyament de les famílies d'alumnat d'escoles bressol a determinats centres de primària amb dèficit de demanda, i d'escoles a determinats instituts amb dèficit de demanda, com a mesures excepcionals de xoc per combatre la segregació.

L'acompanyament de famílies que no han obtingut plaça en cap dels centres escollits en l'admissió d'alumnat. Després del període de preinscripció i abans del període de matrícula, la inspecció d'educació de zona, en coordinació amb les oficines municipals d'escolarització, amb el personal tècnic municipal de zona i amb els centres escolars afectats, promou mesures d'acompanyament de l'alumnat que no ha accedit a cap dels centres escollits en la sol·licitud de preinscripció, cap als centres amb una composició social desfavorida amb demanda feble. Aquestes actuacions poden tenir caràcter grupal.

L'acompanyament de les famílies d'alumnat amb necessitats educatives específiques i l'acollida als centres. En el marc de les mesures d'escolarització equilibrada d'alumnat, la inspecció d'educació de zona, en coordinació amb les oficines municipals d'escolarització, amb el personal tècnic municipal de zona i amb els centres escolars afectats, promouen l'acompanyament de les famílies socialment més desfavorides que han estat assignades o orientades a determinats centres públics o concertats, amb l'objectiu de reforçar l'assignació feta, garantir una adequada acollida per part del centre escolar i fer el seguiment de la seva integració a la dinàmica del centre al llarg de la seva escolaritat.

13. Establir mecanismes de prevenció i control del frau

La transparència en el procés d'admissió. Cada centre publica al tauler d'anuncis i en el termini que s'estableixi la llista de sol·licituds de preinscripció al centre amb la puntuació provisional i definitiva, la llista ordenada definitiva de les sol·licituds de preinscripció al centre baremada, la llista de l'alumnat admès, la llista d'espera, la llista d'alumnat matriculat un cop finalitzat el període ordinari de matrícula (amb el nombre de vacants, si escau) i la llista d'alumnat matriculat a inici de curs (amb el nombre de vacants, si escau). A final de curs, el centre també publica la llista d'alumnat que s'ha matriculat durant el curs escolar.

El domicili padronal com un element de prova no suficient en cas d'indici d'irregularitat. Les dades del domicili contingudes en el DNI o en el padró d'habitants no són suficients per al·legar la proximitat del domicili al centre quan hi hagi indicis que no corresponen a la residència habitual, sigui per la presentació de denúncies per possible frau en l'al·legació del criteri de proximitat, sigui per l'existència de dades contradictòries en els registres administratius, sigui per canvis en les dades al·legades abans de l'inici del curs escolar. En cas de contradicció, de denúncia o de canvi de residència, l'Administració educativa pot sol·licitar a l'alumnat preinscrit o a altres administracions documentació addicional que contribueixi a acreditar l'al·legació adequada del criteri de proximitat en la sol·licitud de preinscripció.

Aquesta documentació complementària pot ser el títol de propietat de l'immoble (en cas que sigui propi) o la inscripció del contracte de lloguer a l'Incasòl (en cas que sigui de lloguer), la darrera declaració de la renda en què consti el domicili fiscal, el domicili habitual de l'IRPF o el domicili associat a la targeta sanitària individual. Aquesta documentació complementària pot fer referència, també, a la domiciliació de diversos subministraments a nom de la família en el domicili al·legat.

El termini per presentar i resoldre les denúncies per possibles irregularitats. Per garantir la resolució de les denúncies abans de l'inici de curs escolar per part de la comissió de garanties d'admissió, l'Administració educativa estableix un termini per presentar denúncies per possible irregularitat en el procés

d'admissió d'alumnat, que des del període ordinari de preinscripció fins a la publicació de la llista de l'alumnat matriculat. Les denúncies presentades fora d'aquest termini poden comportar, a proposta de la comissió de garanties d'admissió, l'obertura de mesures de comprovació d'ofici (prevenció del frau) i, si escau, d'un procediment d'ofici de revisió de la plaça escolar per possibles irregularitats en el procés d'admissió d'alumnat.

La comissió de garanties d'admissió com a òrgan de referència en la tramitació dels procediments de revisió de plaça escolar per possibles irregularitats en el procés d'admissió d'alumnat. La comissió de garanties d'admissió té la funció de desenvolupar el procediment de revisió de la plaça escolar per possibles irregularitats en el procés d'admissió d'alumnat en cas de denúncia per part d'alumnat preinscrit o en cas que es detectin indicis d'irregularitat a partir de les mesures de comprovació d'ofici (prevenció del frau) i proposar les mesures als serveis territorials (i al Consorci d'Educació de Barcelona, en el cas de la ciutat de Barcelona) perquè es resolguin.

La notificació electrònica. La notificació del procediment de revisió de la plaça assignada es fa per mitjans electrònics.

Els canvis de residència abans de l'inici de curs escolar: majors exigències d'acreditació del criteri de proximitat. En cas de modificació de la residència al·legada en la preinscripció abans de l'inici de curs escolar, l'alumnat té el deure d'acreditar la residència al·legada, si és requerit per la comissió de garanties d'admissió en cas d'indicis d'irregularitat, amb documentació complementària. En aquests casos, el domicili padronal no és suficient per acreditar la residència efectiva.

14. Regular la gestió de la informació en el procés d'admissió

Les portes obertes compromeses amb el Servei d'Educació de Catalunya. Els centres públics i privats concertats garanteixen a les portes obertes i altres sistemes d'informació el compromís amb els principis d'equitat i d'inclusió de la diversitat social del seu entorn, sense promoure actuacions orientades a atraure determinats perfils socials de famílies i a dissuadir la demanda d'altres.

En els sistemes d'informació disponibles (portes obertes, díptics informatius, xarxes socials, etc.), els centres públics i privats concertats incorporen que són part del Servei d'Educació de Catalunya i es comprometen a donar una imatge positiva dels centres que integren el Servei d'Educació de Catalunya, sense difondre discursos competitius que menysvalorin els projectes educatius dels centres de l'entorn.

Els límits d'accés a la informació pública a dades que poden afectar la segregació escolar. D'acord amb l'ús reservat de la informació individualitzada dels agents i dels centres i serveis educatius prevista en l'article 184.1.c) de la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, i també amb els límits al dret d'accés a la informació pública previstos en l'article 21.1.e) de la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, i atès que la difusió de les dades individualitzades dels centres sobre la composició social dels centres o sobre els resultats acadèmics de l'alumnat matriculat té efectes sobre la segregació escolar del sistema, el Departament d'Educació prohibeix la difusió activa i a petició de terceres persones de: (a) els resultats de les proves d'avaluació desagregada per centre i per alumne en què consti el nom del centre i de l'alumnat; (b) les dades sobre la composició social de

l'alumnat matriculat als centres en què consti el nom del centre; (c) altres informacions sensibles del centre a efectes de la lluita contra la segregació escolar.

Aquesta prohibició sobre l'accés a informació individualitzada dels centres no afecta, pel que fa a la informació sobre el mateix centre, els membres dels òrgans de govern dels centres i, específicament pel que fa als resultats acadèmics de l'alumnat, la direcció, el personal docent i les famílies que formen part de la comunitat escolar de cada centre. Aquesta prohibició tampoc no afecta els agents que intervenen en la gestió del procés d'admissió d'alumnat o els organismes que s'ocupen de supervisar-lo (administracions locals, oficines municipals d'escolarització, comissions de garanties d'admissió, taules mixtes de planificació).

El suport als centres amb una demanda més feble i els programes de desegregació. Els centres amb una demanda més feble o amb una composició social més desfavorida han de rebre suport específic per part de l'Administració educativa i de les administracions locals, mentre perduri aquesta situació, per promoure la consolidació de la seva demanda en el procés d'admissió d'alumnat. Aquesta discriminació positiva incorpora, entre altres aspectes, la millora dels seus sistemes de publicitat activa, les campanyes de sensibilització, la consolidació de la direcció i la seva plantilla, la participació en programes de desegregació (projectes magnet, etc.), la participació en programes d'innovació o la millora dels projectes educatius en els àmbits de l'aprenentatge de la lectura, de les llengües estrangeres, de la tecnologia, de les ciències, de les arts o de l'educació en valors.

El coneixement actualitzat de les places vacants per part de les comissions de garanties d'admissió i de les oficines municipals d'escolarització. Les comissions de garanties d'admissió –i, als municipis on n'hi hagi, les oficines municipals d'escolarització– han de tenir coneixement actualitzat de les places vacants als centres escolars. S'ha d'haver informat prèviament l'Administració educativa de l'existència de places vacants abans de matricular-hi l'alumnat. Suposa una irregularitat no informar de manera immediata l'Administració educativa quan hi hagi places vacants al centre.

15. Definir l'arquitectura dels dispositius per al foment de l'escolarització equilibrada d'alumnat en el territori i les funcions

L'arquitectura dels dispositius al territori. Els dispositius que intervenen en el foment de l'escolarització equilibrada d'alumnat en el territori són les taules mixtes de planificació, com a òrgan de corresponsabilitat entre el Departament d'Educació i els ajuntaments en la planificació de les mesures que s'han d'adoptar, i les comissions de garanties d'admissió, de caràcter més tècnic, com a òrgan de gestió de les mesures.

A més, les taules mixtes de planificació disposen d'una comissió de planificació que compta amb la participació dels agents de la comunitat educativa al territori (direccions dels centres públics i concertats, representants de les famílies, representants del professorat, serveis educatius, etc.). Aquesta comissió pot ser creada ad hoc o pot aprofitar altres estructures de coordinació ja existents, com ara una comissió en el marc del consell escolar municipal o la mateixa comissió de garanties d'admissió, entre d'altres.

Les taules mixtes de planificació, amb la participació de la comissió de planificació, estableixen els criteris i les actuacions que es desenvoluparan al

municipi, i s'ocupen d'articular i de coordinar les actuacions dels diferents actors implicats en cada zona. També trasllada aquests criteris a la comissió de garanties d'admissió.

Les comissions de garanties d'admissió, integrades pels diferents agents de la comunitat educativa al territori, poden participar en la planificació a través de la formulació de propostes de mesures que s'han adoptat per al foment de l'escolarització equilibrada d'alumnat adreçades a la taula mixta de planificació i als serveis territorials del Departament d'Educació (o al Consorci d'Educació de Barcelona).

Cada zona educativa disposa, a més, d'un inspector o una inspectora i un tècnic o una tècnica municipal de referència, designats pel Departament d'Educació (o Consorci d'Educació de Barcelona) i pels ajuntaments, que tenen per funció articular en cada zona les actuacions acordades per la comissió de garanties d'admissió relacionades amb l'escolarització equilibrada d'alumnat.

En el desenvolupament d'aquestes actuacions, a més, també hi participen de manera directa, fonamentalment, les direccions dels centres públics i concertats, els EAP, els serveis socials municipals i, si n'hi ha, les oficines municipals d'escolarització.

En el marc de les taules mixtes de planificació, es crea la unitat de detecció i prospectiva, que s'ocupa de la detecció d'alumnat amb necessitats educatives específiques. Aquesta unitat es coordina amb la comissió de garanties d'admissió per a la gestió de l'escolarització de l'alumnat amb necessitats educatives específiques.

Les taules mixtes de planificació també estableixen pautes d'actuació per a les oficines municipals d'escolarització. Aquestes oficines també es coordinen amb la comissió de garanties d'admissió per a la gestió de l'escolarització de l'alumnat amb necessitats educatives específiques o de la matrícula fora de termini.

L'Administració educativa promou especialment la participació de representants dels centres d'alta complexitat en les comissions de garanties d'admissió i també en les comissions vinculades a les taules mixtes de planificació.

La formació dels membres de les taules mixtes de planificació, de les comissions de garanties d'admissió, de la Inspecció d'Educació i del personal tècnic municipal de referència. El Departament d'Educació garanteix la formació dels membres de les taules mixtes de planificació, de les comissions de garanties d'admissió i, especialment, del personal inspector i tècnic de referència de la zona, i també de les presidències de les comissions de garanties d'admissió, en el desplegament de les mesures i dels protocols d'actuació que contribueixen a combatre la segregació escolar al municipi.

16. Establir el deure d'avaluar el procés d'admissió d'alumnat

L'Administració educativa es compromet a avaluar periòdicament els nivells de segregació escolar existents en el sistema educatiu a escala local, amb l'objectiu de desenvolupar les mesures de gestió del procés d'admissió o de millora de les condicions d'escolarització dels centres que escaiguin.

L'anàlisi de la baixa demanda o de la pèrdua d'alumnat en determinats centres. L'Administració educativa analitza les raons que expliquen la baixa demanda de determinats centres o la progressiva pèrdua d'alumnat en el procés d'admissió d'alumnat, a fi d'adoptar les mesures de programació de l'oferta més adequades per consolidar la demanda dels centres i combatre la segregació escolar.

El desenvolupament de sistemes de recollida de dades sobre la composició social dels centres. L'Administració educativa, a través dels centres escolars i en col·laboració amb els ajuntaments, recull la informació sobre el perfil social de l'alumnat i la seva família, mitjançant el full de preinscripció o de la informació de què ja disposa l'Administració.

17. Garantir els recursos i suports addicionals necessaris per a l'atenció de la diversitat

La suficiència i la diligència en la provisió dels recursos als centres per a la gestió de la complexitat educativa. L'assignació de mesures i suports addicionals per atendre l'alumnat amb necessitats educatives especials i l'alumnat amb necessitats educatives específiques derivades de situacions socioeconòmiques s'ha de proveir als centres que integren el Servei d'Educació de Catalunya abans de l'inici de curs escolar, o abans de deu dies naturals des del moment de la matrícula al centre per a l'alumnat que s'incorpora al llarg del curs.

L'establiment de criteris objectius per a la provisió dels recursos addicionals per atendre l'alumnat amb necessitats educatives específiques. El Departament d'Educació ha de publicar els criteris objectius que regeixin la provisió de les mesures i els suports addicionals per atendre l'alumnat amb necessitats educatives especials i l'alumnat amb necessitats educatives específiques derivades de situacions socioeconòmiques. Aquests criteris han de ser equivalents per als centres que integren el Servei d'Educació de Catalunya.

L'accés a les aules d'acollida és a partir de primer d'educació primària. L'accés a les aules d'acollida és a partir de primer d'educació primària. En l'educació secundària obligatòria (ESO), es garanteix la dotació d'aules d'acollida des de l'inici de curs escolar, d'acord amb una projecció de l'alumnat escolaritzat que tindrà aquesta necessitat de suport educatiu al conjunt de l'etapa educativa (des de primer fins a quart).

La prioritat en l'admissió de l'alumnat amb proposta d'escolarització per part de l'EAP. L'alumnat amb necessitats educatives específiques que té una proposta d'escolarització per part de l'EAP a un recurs específic (SIEI, etc.) té prioritat en l'admissió al centre. L'assignació de plaça es fa a través de la resolució de la direcció dels serveis territorials (o del Consorci d'Educació de Barcelona), independentment del procediment ordinari d'admissió.